

BAKGRUNDSRAPPORT FÖR ETT
EVENTUELLT BILDANDE AV
KOMMUN ALT.
KOMMUNALFÖRBUND
JÄMTLANDS LÄN

Bakgrund

Länets kommuner har ingått en överenskommelse om regional samverkan med Region Jämtland Härjedalen. I december 2020 fattade Regionens samverkansråd beslut om att förlänga nuvarande avtal om samverkan mellan Region Jämtland Härjedalen och regionens kommuner till och med 2022-12-31. Avtalet sades upp 2021-12-31 och upphör därmed 2022-12-31. Under år 2021/2022 ska en utredning gällande eventuellt bildande av ett Kommun- alt. Kommunalförbund göras.

Syfte

Att ta fram en bakgrundsrapport för ett eventuellt bildande av kommun alt. kommunalförbund Jämtlands län, som ett underlag för att utvärdera nuvarande samarbetsavtal. Enligt lag och förordning ska det regionala utvecklingsansvaret samverkas med länets kommuner. I och med regionbildningen 2015 har kommunerna fått en indirekt koppling till dessa frågor, eftersom kommunstyrelsernas ordförande fanns i det tidigare regionförbundets styrelse. Den här rapporten är ett underlag för en diskussion om ett kommun- eller kommunalförbund skulle kunna bli en tydligare partner till Regionen i dessa frågor.

Olika organisationsformer

Kommunalförbund

Kommuner och regioner kan bilda kommunalförbund. Kommunalförbund är fristående från medlemmarna och är en offentligrättslig juridisk person som kan sägas utgöra en slags specialkommun. Medlemmarna kan lämna över både frivillig och obligatorisk kommunal verksamhet till förbundet. Kommunalförbund regleras i kommunallagens nionde kapitel. Organisationen i ett kommunalförbund är uppbyggd på ungefär samma sätt som i en kommun. Ett kommunalförbund kan antingen styras genom en egen fullmäktige eller en direktion. Ett kommunalförbund regleras av en förbundsordning som antas av medlemmarna. I kommunallagen finns det vissa krav på vad en förbundsordning ska innehålla.

Direktion eller fullmäktige

Organiseringen av ett Kommunalförbund kan ske med både fullmäktige och direktion. Vid fullmäktige tillsätts en annan fullmäktige, styrelse och potentiell nämnd. Denna form fyller demokratiska krav som exempelvis politisk representativitet. För de strategiskt stora förbunden är en fullmäktigemodell lämpligare. Vid direktioner är den beslutande församlingen både beslutande och verkställande och anses därför ibland vara mer effektiv.

Kommunförbund

Ett kommunförbund är en ideell förening med länets kommuner som medlemmar. Det finns ingen särskild reglering för ideella föreningar, men det finns lagar om t.ex. bokföring och liknande som även ideella föreningar måste följa. En ideell förening styrs genom de stadgar som medlemmarna antar.

Vilka uppgifter som läggs på ett kommunförbund kan variera och avgörs främst av medlemmarna. För att kunna överlämna vissa obligatoriska kommunala uppgifter till en förening krävs dock att det finns stöd i lag (10 kap. 1, 3 och 6 §§ kommunallagen).

Samarbetsavtal

Samarbete genom avtal kan utformas relativt fritt för att passa det aktuella samarbetet. För att överlämna vissa obligatoriska uppgifter till en annan kommun krävs dock att reglerna om avtalssamverkan uppfylls enligt 9 kap. 37 § kommunallagen.

Historik

Kommunförbundet Jämtlands län, 1948–2010

Organisationsform: Ideell förening

Medlemmar: Samtliga primärkommuner i Jämtlands län

Ändamål: Att utveckla den kommunala självstyrelsen, tillvarata kommunernas intressen, främja samverkan mellan kommunerna samt bistå dem i deras verksamhet.

Uppgifter: I stadgarna beskrivs inte närmare vilka uppgifter förbundet har, utöver vad som framgår av ändamålet.

Styrning: Beslut fattades på förbunds möten. Kommunfullmäktige i respektive kommun valde ett ombud till förbundet. Antalet ombud är viktat efter antalet medborgare i kommunen.

Styrelse utses av förbunds mötet.

Finansiering: Årsavgiften utgick proportionerligt utifrån respektive kommuns skatteintäkter.

Regionförbundet Jämtlands län, 2010–2015

Organisationsform: Kommunalt samverkansorgan enligt den numera upphävda lagen om samverkansorgan i länen (2002:34).

Medlemmar: Samtliga primärkommuner i Jämtlands län samt Jämtlands läns landsting

Ändamål: Att tillvarata länets möjligheter och främja länets uthålliga utveckling och tillväxt samt att i dessa frågor utöva ett tydligt politiskt regionalt företräderskap.

Uppgifter: Ansvara för regional utvecklingspolitik, regionala planerings- och infrastrukturfrågor samt regional näringspolitik. Vara ett forum för strategiska diskussioner och beslut kring länets utveckling. Göra omvärldsbevakning och omvärldsanalys, sköta internationella och interregionala kontakter. Ta emot och bereda ansökning om medel från EU:s strukturfond. Genomföra och delta i regionala utvecklings- och tillväxtprojekt. Utgöra ett samverkans- och intresseorgan för länets kommuner i primärkommunala frågor och landstingsfrågor av gemensamt intresse

Styrning: Förbund med direktion.

Finansiering: Genom avgifter som utgick från medlemskommunerna proportionerligt enligt invånarantal.

Samarbetsavtal med Region Jämtland Härjedalen, 2015–2022

Organisationsform: Individuella avtal mellan regionen och länets kommuner samt en generell överenskommelse om samverkan mellan kommunerna och regionen.

Medlemmar: Samtliga kommuner i länet har avtal med regionen.

Ändamål: Bedriva kommunal och regional utveckling med utgångspunkt i den Regionala utvecklingsstrategin.

Uppgifter: Identifiera och arbeta med gemensamma utvecklingsområden. Gemensamt driva frågor gentemot den nationella nivån, andra myndigheter och aktörer. Effektivt nyttja gemensamma kompetenser, erfarenheter och resurser. Diskutera och förankra gemensamma insatser och prioriteringar. Öka enhetligheten mellan samma verksamhetsområden i kommunerna. Upprätthålla kvalitet och säkerhet i omvärldsbevakning. Ansöka om och administrera gemensamma projekt utifrån behov identifierade i samverkansarenorna. Samordna och genomföra uppdrag och projekt från nationella myndigheter t.ex. SKL och Energimyndigheten. Vid behov samordna utredningar och aktiviteter som identifierats i samverkansarenorna

Arbetet sker inom följande prioriterade områden; EU och övergripande utveckling, social välfärd och folkhälsa, samhällsbyggnad och klimat, arbetsmarknad och utbildning samt kurs och konferens (utgår).

Organisation: avtal där kommunerna överlämnar vissa uppgifter till regionen. Avtalen löper på tre år och förnyas automatiskt. Avtalen måste sägas upp minst ett år före avtalstiden löper ut.

Finansiering: regleras i avtalet med fast belopp. Fördelning av beloppet sker utifrån befolkningsmängd i respektive kommun.

Andra förbund

Kontakt har tagits med flertalet kommun- och kommunalförbund. Intervju har valts att göra med tre av dessa. Dessa är Kommunförbundet Västernorrlands län, Kommunförbundet Kalmar län och Sjuhärads kommunalförbund.

Kommunförbundet Västernorrlands län

Kommunförbundet Västernorrlands län bildades 2007. Medlemmar i förbundet är Sundsvall, Örnsköldsvik, Kramfors, Sollefteå, Ånge, Härnösand och Timrå. Medlemmarna tillsammans består av en folkmängd på 244 663 invånare.

Organisationen är en ideell förening med stadgar och styrelse. I styrelsen sitter Kommunstyrelsens ordförande och oppositionsråd från varje kommun. Medlemsavgiften regleras efter invånarantal.

Kommunförbundet Västernorrlands län samarbetar mer eller mindre inom alla områden som vi har i överenskommelsen med regionen idag. De har område Social välfärd men inte folkhälsa.

I och med att de är en förening och inte ett förbund upplever de sig vara mer agila, dvs föränderliga.

Kommunförbundet Västernorrlands län driver ett 30 tal nätverk. Medlemmarna bestämmer själva vilka nätverk som ska drivas och äger även innehållet själva. De har en samarbetstrappa som de utgår från där nedersta trappsteget är att man pratar med varandra och översta trappsteget är att man gör saker tillsammans. Samarbetet kan också se olika ut såtillvida att vissa gånger är bara några av medlemmarna med, ibland kan även någon kommun som inte är medlem vara med i samarbetet.

I grundavgiften ingår en samordnare inom varje område, 1 förbundsdirektör, 0,5 årsarbetare (ÅA) HR-administratör, 0,5 ÅA ekonom och 0,5 ÅA kommunikatör. Totalt 6,75 ÅA.

Vill man ha mer stöd än det som ingår i grunden tecknar man särskilda avtal om det. I de fall medlemskommunerna delfinansierar så gör man det ofta med tid.

Förbundet söker ofta externa medel för alla medlemskommunerna och håller i det arbetet från ansökan till genomförande och återredovisning. Kommunförbundet skriver även remissvar.

Upplevelsen är att förbundet är en stark röst bland annat mot SKR och regionen. De tyckte själva att de kommit längst i samarbetet med regionen gällande område Social välfärd.

Budgeten för förbundet uppgår år 2021 till cirka 8,6 mnkr.

Kommunförbundet Kalmar län

Kommunförbundet Kalmar län är ett relativt nystartat förbund. Förbundet startade 2018/2019. De är, liksom Västernorrlands kommunförbund organiserade som en ideell förening med stadgar och styrelse. Anledningen som gavs varför man valt denna organisationsform var att man ville ha en mer mjukare demokratisk form av samverkan och inte avsåg att ta över arbetsuppgifter såsom myndighetsutövning från kommunerna. Medlemmar i Kommunförbundet Kalmar län är Högsby, Torsås, Mörbylånga, Hultsfred, Mönsterås, Emmaboda, Kalmar, Nybro, Oskarshamn, Västervik, Vimmerby och Borgholm. Invånarantalet uppgår till 246 010 invånare i hela förbundet.

Många av medlemskommunerna har få invånare men alla vinner på samarbetet på något sätt.

Kalmar har gjort en resa från att vara ett Regionförbund till att bli ett Kommunförbund. Formen bestäms utifrån de uppdrag som kommer från medlemskommunerna. Medlemmarna bestämmer själva vilka projekt de vill delta i.

På frågan hur stark röst man anser sig ha som förbund var svaret att den i alla fall inte har blivit svagare med denna form av samverkan.

Samarbetsområden i Kommunförbundet Kalmar län är Hälsa och social välfärd, Kurs och administration samt unga och utbildning.

Medlemsavgiften i förbundet är 2021 uppgår till 100 kr. Därefter har förbundet en modell där varje medlem faktureras utifrån de projekt man deltar i. Årsarbetare uppgår år 2021 till cirka 22 stycken.

Sjuhärads Kommunalförbund

Sjuhärads kommunalförbund är ett kommunalförbund med direktion och är ett samarbetsorgan för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal. Direktionen består av kommunalråd och oppositionsråd från varje medlemskommun.

Förbundet bildades 1999, samtidigt som Västra Götalandsregionen och är ett av fyra kommunalförbund i Västra Götaland med uppgift att ta tillvara medlemskommunernas intressen i delregionen. Invånarantalet i förbundet uppgår till cirka 280 000 invånare.

På frågan varför de valt att bilda ett Kommunalförbund så svarar de att ett Kommunalförbund har tydligare struktur, större tyngd gentemot andra aktörer, tydligare samverkan, är självklarare och har tydligare spelregler över tid. De upplever heller inte att politikerna i direktionen tar med sig partipolitiken in i förbundet vilket de anser är en stor fördel. Nackdelarna med ett kommunalförbund kan vara att det innebär mer krav bland annat i form av lagkrav.

Borås kommun hjälper kommunalförbundet genom tjänsteköp med svåra frågor rörande HR-området, samt lönehantering och upphandling.

Sjuhärad har en lång erfarenhet av samverkan och tilläggsuppdrag har uppkommit över tid. Bland annat önskemål om att bedriva driftverksamhet, vilket också förbundet gör till viss del, bland annat så har förbundet dataskyddsombudet anställd hos sig. För att inte ursprungssyftet med Kommunalförbundet ska riskera att minska så försöker de att inte bedriva så mycket

driftverksamhet själva utan försöker mer använda sig av den kompetens som finns ute i kommunerna och att gemensamma tjänster då sker genom avtal som förbundet är behjälplig att ta fram. Det kan också gå till så att en tjänst först finns hos förbundet i uppstartskeedet för att sedan tas över av någon av medlemskommunerna. De påtalar att det finns mycket kompetens ute bland medlemmarna och att det är viktigt att den kompetensen tas tillvara.

I frågor där, kanske främst små kommuner har svårt att få till resurser så är Kommunalförbundet till stor hjälp. Man har som exempel tagit fram en gemensam avfallsplan och har ett projekt kring besöksnäringen på gång, de har även Science parkmiljöer. Kommunalförbundet fungerar ofta som remissinstans och får i uppdrag att samordna och skicka gemensamt svar från medlemmarna. Då medfinansiering sker, så sker detta både genom tid och pengar. För att ett projekt ska bedrivas krävs att minst två av medlemskommunerna är med. Hittills har alla valt att vara med i alla projekt. I driftverksamheten är det så att ibland är bara vissa medlemskommuner med och delar på tjänsten.

Sjuhärads kommunalförbund har många projekt på gång. Ibland så söker man externa medel för alla medlemmarna och bedriver arbetet, ibland så söker man medlen och fördelar ut till medlemmarna och de själva bedriver arbetet. Medlemskommunerna bestämmer själva hur projektet ska bedrivas. Många projektmedel kräver samverkan med andra kommuner, vilket gör det lätt för förbundet att ansöka om sådana medel. Det upplevs också som enkelt att kraftsamla vid satsningar.

Ekonomisk jämförelse

	Folkmängd	Grundavgift per län	Årsarbetare utifrån grundavgift	Medlems- avgift per invånare (kr)
KF Västernorrlands län	244 663	8 664 191	6,75	35,41
KF Kalmar län	246 010	21 329 000	Ca 22,00	86,7
Regional samverkan J/H	131 155	10 046 000	9,79	76,6

I tabellen ovan beskrivs skillnaden mellan de olika länen och kostnaden för medlemsavgiften per invånare. Här skulle det behövas göras en mer fördjupad jämförelse, jämföra uppdragen och hur externa medel söks och hanteras i de olika konstellationerna. För att kunna göra denna jämförelse behövs det göras en mer fördjupad utredning, vilket kräver mer resurser.

I tabellen nedan presenteras budgeten för perioden 2017-2021 för Regional samverkan Jämtland-Härjedalen, i tabellen framgår den årliga medlemskostnaden för kommunerna och de budgeterade årstjänsterna.

	2017 (tkr)	2017	2018 (tkr)	2018	2019 (tkr)	2019	2020 (tkr)	2020	2021 (tkr)	2021
Kommunavtalet finansiering och personal 2017-2021	Års-budget	Medeltal anställda	Års-budget	Medeltal anställda	Års-budget	Medeltal anställda	Års-budget	Medeltal anställda	Års-budget	Medeltal anställda
Regionala utvecklingsdirektören										
Regional utvecklingsdirektör	936	1,00	511	1,00	209	1,00	214	1,00	218	1,00
Internationellt arbete	315	1,00	616	1,00	633	1,00	649	1,00	661	1,00
MSEO / NSEO	367	0,00	502	0,00	516	0,00	516	0,00	526	0,00
Värfärd Klimat och kompetens										
Ledning VKK		1,00		1,00		1,00	215	1,00	219	1,00
Fria medel att besluta/ fördela				0,00		0,00	432	0,00	463	0,00
Lärcentra	893	1,00	917	1,00	943	1,00	1 006	1,00	1 026	1,00
Barn och Utbildning	1 166	1,00	1 229	1,00	1 263	1,00	980	1,00	1 046	1,00
Sociala enheten										
- Verksamhetsledare mm	1 122	1,00	1 152	1,13	1 184	1,15	1 203	1,00	1 273	1,04
- Vård och omsorgscollege	350	0,50	359	0,50	369	0,50	378	0,50	385	0,50
FoU Jämt										
	2 000	1,85	2 054	1,80	2 429	2,33	2 592	2,27	2 513	0,50
Energikontoret										
	315	0,50	323	0,50	584	0,75	599	0,75	610	0,75
Kulturen										
Föreningsarkivet	599	0	611	0	628	0	644	0	656	0
TOTALT TILL RUF	8 063	8,85	8 274	8,93	8 758	9,73	9 428	9,52	9 596	7,79
Till Verksamhetsstöd ea o pa adm										
	1 047	2,00	1 082	2,00	860	2,00	430	2,00	450	2,00
SUMMA kommunavtal	9 110	10,85	9 356	10,93	9 618	11,73	9 858	11,52	10 046	9,79
Resultat för perioden 2017-2020, samt prognos för 2021										
	2017	2018	2019	2020	2021					
Budget	9 110 000	9 356 000	9 618 000	9 858 000	10 046 000					
Förbrukade medel	9 110 000	9 356 000	9 618 000	8 616 000	Se prognos					
Oförbrukade kommunmedel	0	0	0	1 242 000						
Skuld till kommunerna										
	2020	2021 efter stängning								
Ragunda	50 177									
Bräcke	59 989									
Krokom	142 085									
Strömsund	110 662									
Åre	110 538									
Berg	66 944									
Härjedalen	95 882									
Östersund	605 723									
	1 242 000									
Prognosen för 2021 är ett överskott på ca 3 000 000 kr.										

Kommunavtal 2019–2021, Uppväxling externa medel

2019	Kommunavtal	Uppväxling Externa intäkter	Kommentar	Ca antal tjänster externt finansierade
Energikontoret	584 000	3 429 984	Projekt finansierade av Energimyndigheten, ERUF och 1:1- medel	ca 4 tjänster
Lärcentrum	943 000	2 651 649	Projekt finansierade av Socialfonden och ERUF (Matchning i praktiken, Regional kompetesnförsörjning)	2-3 tjänster
Barn och utbildning	1 263 000	503 120	Socialfondsprojektet Yrk-In	0,5 tjänst
Social välfärd, samordnare	1 184 000	3 771 211	Specialdestinerade statsbidrag, satsningar via SKL	
2020				
Energikontoret	599 000	6 013 805	Projekt finansierade av Energimyndigheten, ERUF och 1:1- medel	ca 7 tjänster
Lärcentrum	1 006 000	3 776 366	Projekt finansierade av Socialfonden och ERUF (Vägar till egen försörjning, Matchning i praktiken, Regional kompetesnförsörjning)	2-3 tjänster
Barn och utbildning	980 000	57 590	Socialfondsprojektet Yrk-In	0,5 tjänst
Social välfärd, samordnare	1 203 000	12 930 588	Specialdestinerade statsbidrag, satsningar via SKL	
2021 t.o.m 211031				
Energikontoret	610 000	4 270 980	Projekt finansierade av Energimyndigheten, ERUF och 1:1- medel	ca 6-7 tjänster
Lärcentrum	1 026 000	844 635	Projekt via ESF och TVV (Framför allt Vägar till egen försörjning)	1 tjänst
Barn och utbildning	1 046 000	0		
Social välfärd, samordnare	1 273 000	21 127 200	God och nära vård totalt 13 miljoner (3 poster. 1) Utbildningsinsatser 200 000 2) Projektledning och aktiviteter 1,406 miljoner 3) Direkta medel till kommunerna	ca 1 tjänst
			Stimulansmedel kvinnofrid 400 000. Används till en halv tjänst utvecklingsledare (köp av tjänst)	0,5 tjänst
			Psykiska hälsa 6,2 miljoner samverkansmedel, 2,5 suicidprevention, brukarmedverkan 1 miljon.	ca 1,5 tjänst

Regionala samverkans- och stödstrukturer RSS

De regionala samverkans- och stödstrukturerna verkar på länsnivå, för samverkan och utveckling kring frågor som rör socialtjänst och hälso- och sjukvård. Det gäller både samverkan mellan kommunerna i länet och samverkan mellan kommunerna i länet och regionen. RSS är en frivillig samarbetsform och styrs därför inte av någon lagstiftning. För att stödja samverkan och lärande mellan respektive RSS-struktur och nationell nivå samlar SKR RSS-representanter i ett nätverk. RSS-nätverket möts fyra gånger om året. RSS stödjer huvudmännen i dialogen om kunskapsutveckling och kunskapsstyrning på nationell nivå, exempelvis genom regionala representanter i NSK-S (nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten) och genom att vara en av parterna i Partnerskapet mellan RSS, SKR och Socialstyrelsen. Vissa statsbidrag och liknande kräver att en Regional samverkans- och stödstruktur RSS är mottagare. Idag fungerar regionen genom överenskommelsen som RSS och söker idag dessa medel. Om ett förbund bildas så borde detta inte hindra att förbundet fungerar som en del av Regional samverkans- och stödstruktur vilket exempelvis är fallet i Västernorrland m.fl.

Möjliga områden i överenskommelsen att lyfta över i ett kommun- alt. kommunalförbund

Oavsett vilka områden som man eventuellt väljer att flytta över i ett förbund så är det viktigt att man oavsett område ser över nuvarande strukturer och funderar över vad som ska vara kvar och vad som ska tas bort eller ersättas av annat.

I överenskommelsen finns områden som mestadels består av kommunala intressen och där regionens roll varit mer av sammankallande karaktär. Framst är detta område Socialvälfärd och område Barn och utbildning. Tillhörande samordnartjänster som är finansierade via överenskommelsen bör med ganska stor lätthet kunna flyttas över i ett eventuellt förbund. Medel växlas upp genom statsbidrag.

I Social välfärd ingår länets kommuners socialtjänster och kommunala hälso- och sjukvård.

Samverkansarenor och mötesformer område Social välfärd

- Kommunala politiska arenor: SocSam
- Kommunala tjänstepersonsarenor: förvaltningschefer, IFO-chefer, MAS-/MAR nätverk, Regional utvecklingsgrupp (RUG)
- Samverkansarenor kommun/region politiska: SVOM, Barnarenan
- Samverkansarenor kommun/region tjänstepersoner: Fredagsgruppen, LIFO, Jämtbus, Länsnätverk psykisk hälsa

FoU Jämt utgör en del av Social välfärd/RSS Jämtlands län och utgör ofta kommunernas länk mellan nationell och lokal nivå, ex. genom deltagande i nationella nätverk. Den kommunala överenskommelsen finansierar ca 2.5 tjänster.

Samverkansarenor och mötesformer FoU Jämt

- Styrgrupp: FoU-rådet
- Kommunal tjänstepersonsarenor: Regional utvecklingsgrupp (RUG), Jämtbus

Samverkansarenor och mötesformer område Barn och utbildning

- Kommunal politiska arenor: BUZ (Barn och utbildning i Z-län)
- Kommunal tjänstepersonsarenor: Skolchefsträffar, elevhälsochefsträffar och förskolenätverk
- Samverkansarenor kommun/region politiska: Barnarenan
- Samverkansarenor kommun/region tjänstepersoner: LIFO (samverkans- och kunskapsarena för kommunerna och Region Jämtland Härjedalen inom hälso- och sjukvård och individ- och familje-omsorg samt skolfrågor) och Jämtbus
- Övriga nätverk utifrån önskemål och behov: Träffar med länets barn och utbildningspolitiker, ekonomiträffar barn och utbildning, särskolenätverk och föräldraskapsstöd

Lärcentrum upprätthåller de nätverk som finns inom kommunal vuxenutbildning i länet samt utvecklar samarbetet och verksamheterna inom vuxenutbildning. Regionen bidrar med statistik, underlag och analyser. Förutom detta läggs mycket fokus på omvärldsbevakning samt kontakt och dialog med andra parter såsom andra intressenter, näringsliv, myndigheter och politiker med mera.

Vård och Omsorgscollege Jämtland består av en regional styrgrupp som samordnas av en processledare, samt två lokala Vård och Omsorgscollege.

På Område Eu och övergripande utveckling finansieras 0,5 årsarbetare internationellstrateg, del av utvecklingsdirektör samt vissa verksamhetsmedel av överenskommelsen. Dessa delar kan flyttas över i ett eventuellt förbund. Även Regionen arbetar med dessa frågor och eventuellt bör ett avtal upprättas vid bildande av ett förbund, mellan förbundet och Regionen om hur samverkan ska ske. En analys behöver göras både av kommunerna i länet och av Regionen vid bildande av ett förbund, där bland annat analys av behov och bemanning görs. Kommunerna finansierar via överenskommelsen delar av medlemskapet i det sk. Brysselkontoret, North Sweden European Office (NSEO) i dag. NSEO drivs som projekt. Nuvarande projektperiod löper till och med 2023. Nuvarande finansiering av kontoret bygger på medfinansiering från kommunerna, och det innebär också att kommunerna har en representation i ägarrådet. Regionens förslag är att det skrivs ett separat avtal för NSEO för 2023. Detta för att det ska kunna finansieras och drivas som nu projekttid ut, för att sedan ta ny ställning när nästa projektperiod påbörjas. Enligt uppgift så borde inte kommunernas kostnad öka i och med bildande av ett förbund. Inom ramen för detta område så ligger idag även en del arenor som exempelvis kommunchefsnätverket och PKR som regionen är sammankallande till.

Energikontoret har en basfinansiering på 600 000 kr från överenskommelsen och är den del där mest medel växlas upp. Energikontoret fungerar även, via ett separat avtal, som energi- och klimatrådgivare åt 6 av länets kommuner. Regionen har börjat undersöka hur detta ska kunna fortsätta även efter ett bildande av ett förbund. Hittills har man fått utföra

rådgivning med motivering att överenskommelsen om länsamverkan mellan regionen och länets kommuner finns. Det finns även ett separat avtal utanför överenskommelsen som rör energi- och fastighetsnätverk där alla kommuner är med (0,5 samordnartjänst). Båda dessa är tillsvidareavtal som löper på tills uppsägning skett. I landet ser det lite olika ut var placeringen av Energikontor ligger men det vanligaste är enligt Regionen, att detta ligger inom deras ansvar. Regionen ser gärna att denna del blir kvar i deras regi. Vid ett eventuellt bildande av förbund bör detta tittas närmare på. Oavsett framtida organisationsform så behöver kommunernas roll stärkas i de projekt som kommunerna medfinansierar exempelvis i frågor som vilka projekt ska drivas, hur medfinansiering ska ske, hur överskott av eventuella medel ska fördelas etc.

Enligt lag och förordning ska det regionala utvecklingsansvaret samverkas med länets kommuner. I och med regionbildningen 2015 har kommunerna alltmer tappat kopplingen till dessa frågor, eftersom kommunstyrelsernas ordförande fanns i det tidigare regionförbundets styrelse och hade en annan insyn. Idag behövs mer struktur för hur detta ska ske. Dialogen mellan regional- och lokal nivå behöver stärkas bland annat eftersom det lokala perspektivet skiljer sig från det regionala perspektivet. En tydlighet i detta måste skapas och bör ses över oavsett organisationsform. Regionen har påbörjat ett förbättringsarbete men som tappat fart pga. pandemin. Ett förbund skulle här kunna bli en tydligare part mot Regionen i dessa frågor och stärka det lokala perspektivet, trycka på det kommunala självstyret och visa på skillnaderna i exempelvis förutsättningar, behov och politisk vilja. Kommunerna behöver samla sig och bära sina frågor. På området finns stor lokal kompetens som det är av vikt att den tillvaratas. Näringslivskontoren i kommunerna har inte det regionala utvecklingsansvaret men regional utveckling är summan av lokal utveckling och kommunerna behöver samlas kring gemensamma intressen i större omfattning men det behövs även större utrymme för att odla olikheter.

Det finns flera exempel på hur man i olika förbund valt att arbeta med frågor rörande regionalutveckling, såsom samhällsplanering, infrastruktur, företagsetablering, näringsliv m.m. I exempelvis Fyrbodals kommunalförbund finns en mellan kommunal planering där alla kommuner i Fyrbodals regionen medverkar, med en bred samverkan med Västra Götalandsregionen och andra myndigheter. Arbetssättet utgör en plattform och ett forum för viljestyrd samplanering när det gäller service, utbildning, boende, fritid, kultur, näringsliv och infrastruktur. Strukturbilden inkluderar även frågor om mark- och kraftförsörjning, bredband, samt grad av självförsörjning och livsmedelsstrategi.

Sjuhärads kommunalförbund har en enhet som ansvarar för förbundets regionala utvecklingsarbete samt en politiskberedning som ansvarar för dessa frågor. Framtagna styrdokument som styr arbetet är Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021 – 2030 samt Budget- och verksamhetsplan. Regionens utvecklingsstrategi är vägledande och inspirerande för det regionala utvecklingsarbetet tillsammans med regionens kulturstrategi och Klimat 2030. För att reglera genomförandet av de regionala utvecklingsmålen har regionen tecknat en överenskommelse mellan regionen och kommunalförbunden för perioden 2021-2024. I nästa steg har respektive verksamhet tagit fram handlingsplaner tillsammans med sina kommunala nätverk för genomförandet av respektive verksamhet.

Föreningsarkivet

Föreningsarkivet är en egen ideell förening som är fristående. Styrelsen väljs utifrån medlemmarna. Föreningsarkivet påverkas av överenskommelsen på så sätt att en stor del av finansieringen (ca 650 tkr) finansieras utifrån överenskommelsen. Föreningsarkivet fungerar som regionalt enskilt arkiv som en del i kultursamordningen. För alla sådana arkiv växlar staten upp en viss procent av det som kommunerna och regionerna finansierar. Alla sådana arkiv i Sverige finansieras både av kommun och region tillsammans. Därför är det viktigt att lösa den framtida finansieringen från länets kommuner då överenskommelsen är uppsagd och kommunernas del inte längre kan tas från dessa medel.

Föreningsarkivet har cirka 350 aktiva medlemmar och hanterar cirka 4500 andra enskilda arkiv. Föreningsarkivet tar emot cirka 250 nya leveranser per år. De som använder sig av föreningsarkivet är exempelvis idrottsrörelser, folkrörelser, politiska partier, nyttoföreningar m.fl. som inte är offentlig verksamhet. Landsarkivet har hanterat många av de enskilda arkiven vilket Föreningsarkivet förutspår att så ej kommer att ske i framtiden.

Mycket forskning sker utifrån de arkiv som Föreningsarkivet ansvarar för. Förutom att hantera arkiven, sker mycket samarbete med exempelvis kommunerna. Föreningsarkivet är en besöksplats med besökstider, läsesalar och tillgång till personal som kan hjälpa till. Mycket pedagogiskt arbete gentemot exempelvis skolor görs. De håller även kurser m.m.

Tre stycken fast anställda, två stycken projektanställda samt en volontär arbetar på Föreningsarkivet. Medel växlas upp genom statsbidrag och dyl.

Som tidigare nämnts så finansierar kommunerna, genom överenskommelsen, cirka 650 tkr. Det är denna del av finansieringen som måste lösas framåt. Regionen finansierar 1 mnkr. Staten växlar upp viss procent utifrån kommunernas och regionens finansiering. Ytterligare medel i form av sökta bidrag och dylikt förekommer.